

Мотиви
към проекта на Закон за изменение и допълнение на
Закона за младежта

Със законопроекта се цели създаването на по-ефективна законова рамка в областта на младежта и разрешаването на проблеми, идентифицирани в практиката по прилагане на действащите текстове на Закона за младежка.

I. Изменения в съдържанието на Националната стратегия за младежта

С изтичането на периода на действие на Националната стратегия за младежта 2010-2020, беше иницииран процес по изготвяне на нов документ, съгласно изискванията на чл. 4 от Закона за младежта. В хода на действие на предходната Стратегия, както и в процеса на изготвяне на новата Национална стратегия за младежта 2021-2030 г. се установи необходимост от разширяване на обхвата на стратегията и по-специфично, задължителното съдържание по чл. 4, ал.5. Към момента то предвижда следните елементи:

1. анализ на предизвикателствата пред политиката за младежта;
2. основните и специфичните цели и приоритети на държавната политика за младежта;
3. дейности за постигане на целите на стратегията.
4. действия по наблюдение, оценка и актуализация на стратегията.

В тази връзка се предлага изменение на текстовете на ал. 5 в съответствие с утвърдените изисквания в „Методология за стратегическо планиране”, приета от Съвета за административна реформа, както следва:

1. визия за развитието на политиките за младежта;
2. водещи принципи при изпълнението на стратегията;
3. стратегически цели на държавната политика за младежта;
4. основни мерки за изпълнение на стратегията;
5. очаквани резултати от изпълнението на стратегията.

Основната цел на промяната е постигане на съответствие между законово установеното съдържание на Националната стратегия за младежта с установените практики при стратегическо планиране в Република България. Приемането на предложената промяна ще гарантира пълнота и изчерпателност при изготвяне на бъдещите стратегически документи, което от своя страна ще повиши ефективността при изпълнението им и ще създаде възможност за по-задълбочена оценка на осъществяваните политики. Допълването на съдържанието на стратегията ще гарантира по-задълбочено и пълно отразяване на нуждите и проблематиката на младите хора и младежките организации в страната. По-голямата яснота на етап планиране, ще повиши коефициента на ефективност в органите на изпълнителната власт отговорни за формирането на държавната политика за младежта.

II. Изменения по отношение на Доклада за младежта по чл. 5

Съгласно чл. 5 от Закона за младежта, Народното събрание на Република България одобрява Годишен доклад за младежта в срок до 30 април на всяка година. Последващата оценка на въздействието на Закон за младежта, извършена в периода 2019-2020 г., посочва, че при приемането на Годишен доклад за младежта се наблюдава отклонение от законоустановения срок - 30 април за всеки доклад в периода 2013-2018 г. Препоръката, отправена в оценката на въздействието, е за своевременно изготвяне на доклада.

Навременното приемане на доклада е важно с оглед на възможностите за предприемането на адекватни и навремени мерки и действия за решаване на проблемите и предизвикателствата пред младите хора. Законоустановеният срок за изготвяне на доклада следва да бъде съобразен с големия обем данни, големия брой структури на централните и териториалните власти и Националния статистически институт, които предоставят информация и статистика, както и времето необходимо за обобщаването и анализирането ѝ. За да се осъществи тази отправена препоръка се предлага промяна, която цели повишаване на възможността за задълбочено измерване на въздействието на осъществяваната държавна политика за младежта. Конкретното предложение е докладът за младежта да се изготвя и да бъде приеман на тригодишна база.

Основната цел на това отправено предложение за промяна е да позволи освен механичен сбор от статистика и отчет на годишните планове за младежта, той да предложи и по-задълбочена, текуща оценка на въздействието на изпълняваните политики и социално-икономическия статус на младите хора в страната, каквато е и основната му роля, съгласно Закона за младежта. В допълнение, увеличаването на периода на приемане на доклад за младежта от дванадесет на тридесет и шест месеца ще намали ненужната административна тежест върху органите, отговорни за държавната политика за младежта на централно и местно ниво.

III. Изменения на функциите на министъра на младежта и спорта по чл. 9

Настоящите текстове на чл. 9, т. 1 от Закона за младежта не предвиждат конкретни механизми за координация и подпомагане на териториалните органи на изпълнителната власт, при изпълнението на държавната политика за младежта на местно ниво.

Последващата оценката на въздействието на Закона за младежта и резултатите от проект „Национална система за планиране, мониторинг и отчет на изпълнението на младежките политики“ посочват необходимост от засилване на координацията между централните и териториални власти и подпомагане при изпълнението на държавната политика за младежта на местно ниво. Като се подчертава наличието на различен подход на общините при осъществяването на общинската политика за младежта, което не позволява да се измери въздействието и ефективността ѝ.

В тази връзка се предлага допълване на функциите и отговорностите на министъра на младежта и спорта, което ще даде възможност за подобряване на координацията и планирането на държавната политика за младежта.

Конкретното предложение е да се разшири вменената в чл.9 т.1 от Закона за младежта координираща функция до координираща и спомагателна, като се създава конкретен инструмент за осъществяването на споменатата подкрепа - общи методически указания за осъществяване на държавната политика за младежта на централно и местно ниво.

Предлага се и допълване на функциите на министъра по чл. 9 с нова т.5, която касае приемане на стандарти за осъществяване на публично подпомагане младежки дейности.

Тази и предложена промяна ще засили координиращата и спомагателна функция, като се създава конкретен инструмент за осъществяването на споменатата подкрепа - общи методически указания за осъществяване на държавната политика за младежта на централно и местно ниво.

Изработката на методическо ръководство ще позволи унифициране на подходите при планиране на държавната политика за младежта на местно ниво, без да отклонява фокусът върху специфичните проблеми на младите хора в различните населени места. По този начин ще се подпомогне повишаването на степента на координация и методическа подкрепа при децентрализацията / децентрализирането на държавната политика за младежта.

Основната цел на Разширяването на функциите на министъра на младежта и спорта и приемането на горепосочените общи методически указания е да се осигури по-голяма степен на съгласуваност при формирането на държавната политика за младежта на различните нива.

Ще бъдат подпомогнати централните и териториалните власти с конкретни насоки, които да улеснят процеса на планиране на политиките за младежта и да гарантират възможността за последващото измерване на осъщественото въздействие, по отношение на целевите групи. Целенасоченото задълбочаване на взаимодействието между централната и териториалната власт ще даде възможност за по-динамично изпълнение на принципа за децентрализиране на младежката политика при прилагането на политиките за младежта от централно на местно ниво.

Положителните въздействия от предложената промяна възникват по отношение на всички заинтересовани страни с оглед на задълбочаването на процеса на координация и подобрения синхрон между централните и териториалните власти и изпълнението на по-целенасочена политика на местно ниво.

IV. Изменения по отношение на състава и функционирането на Национален консултативен съвет за младежта

Чл. 10-12 от Закона за младежта регламентират функциите и състава на Националния консултативен съвет за младежта – единственият към настоящия момент спомагателен орган към министъра на младежта и спорта при провеждане на държавната политика за младежта. Настоящият текст чл. 10, ал. 2 посочва следните три функции на Съвета: 1. дава становища по проекти на нормативни актове и

стратегически документи, които се отнасят до политиката за младежта; 2.предлага мерки за постигане целите на държавната политика за младежта; 3.обсъжда и други въпроси, свързани с провеждането на политиката за младежта. В чл. 10, ал. 3 се посочват институциите и организациите членове на съвета, като в т. 1 са изброени институционалните представители - заместник-министри от почти всички министерства. Редица от ведомствата са посочени с неактуални имена, поради което са налице известни пропуски в текстовете, както следва:

- Министерство на икономиката и енергетиката вече е разделено поради което следва текстът за заместник-министър на икономиката и енергетиката да се замени отделно с заместник-министър на икономиката и заместник-министър на енергетиката.
- Текстът за заместник-министър на инвестиционното проектиране следва да отпадне - Министерството на инвестиционното проектиране е закрито.
- От състава отсъства заместник-министър на регионалното развитие и благоустройството, като значима заинтересована страна в процеса на децентрализация на държавната политика за младежта.
- Отсъства заместник-министър на външните работи, като ключова заинтересована страна във връзка с политиката за младежта на европейско и международно ниво.
- Не е предвидена възможност за гъвкавост при включването на представители на институции извън изрично изброените, в случай на необходимост.

В допълнение настоящата разпоредба на чл.11 възлага изготвянето на правила за работа на министъра на младежта и спорта, което не предвижда възможност за изменения по инициатива на членовете на съвета.

Предлага се следните изменения:

- Актуализиране на текстовете на настоящите чл. 10-12, като в чл.10, ал.3 т.1 (чл. 11 в Законопроекта за изменение и допълнение) се допълват наименованията на всички ведомства, както и възможността за включване на представители на други институции в състава при необходимост.
- Изменение на текстът на настоящия чл. 11 (чл. 11 ал. 4 от Законопроекта), като се създава изискване за съгласуване на правилата за работа на съвета с членовете му.
- Допълване на текстовете регламентиращи работата на Националния консултативен съвет с изискването за задължително публикуване на информация за функционирането и дейността му (чл. 11, ал.8 от Законопроекта) на Националната информационна система за младежта, като пряк отговор на прокламирания в чл. 3, т.1 принцип за прозрачност на политиката за младежта.

Основната цел на предложените промени е подобряване на междуинституционалната координация при формиране на държавната политика за младежта и повишаване степента на ефикасност при работата на Националния консултативен съвет за младежта.

Приемането на предложените промени ще доведе до увеличаване на координацията на ниво планиране и изпълнение на политиката за младежта на хоризонтално ниво, както и по-голяма степен на включване и влияние на членовете по отношение на работата му.

V. Допълнение на закона с текстове по отношение на състава и функционирането на Обществения съвет по въпросите за младежта

Стратегията на ЕС за младежта (2019-2027) е съсредоточена върху три основни области на действие, около три думи: ангажиране, свързване, овластяване, като се набляга на участието на младите хора в процеса на вземане на решение. За да се осигури регулиран и прозрачен механизъм на взаимодействие с младите хора е необходимо съответните инструменти да бъдат нормативно уредени.

Консултативни органи в сферата на младежта вече съществуват в Република България и функционират успешно. Един от тях е Общественият съвет (Съветът) по въпросите за младежта към министъра на младежта и спорта, който е създаден през 2017 г. Към настоящия момент участие в него вземат 39 младежки организации от цялата страна. Съветът служи като инструмент за консултации и сътрудничество с неправителствения сектор и е необходим механизъм с безспорен потенциал. Той позволява създаването и изпълнението на младежка политика, разпозната от неправителствените организации, които имат пряк досег и работят с млади хора на терен. Към настоящия момент, макар и установен като устойчив механизъм за взаимодействие, Общественият съвет по въпросите за младежта няма необходимата нормативна устойчивост. Идентифицират се рискове в дългосрочен план по отношение на функционирането на съвета.

За повишаване устойчивостта на механизмите, чрез които младите хора и представителите на гражданското общество участват в консултациите по въпросите за младежта, е необходимо съществуването на Обществения съвет да бъде регламентиран в нормативна уредба, в това число функциите му, неговия състав, правилата за работа, както и редът за неговото конституиране. По този начин ще се урегулира официален механизъм за взаимодействие с младежкия НПО сектор в страната, като се спази принципа за прозрачност.

В тази връзка се предлага регламентиране на Обществения съвет по въпросите за младежта в текстовете на Закона за младежта чрез създаване на нов чл. 11а, дефиниращ конкретните функции и състав на съвета, както и уреждащ процедурата по конституирането му.

Основна цел на предложените промени е осигуряване на устойчивост на механизмите за консултация и връзка с представителите на гражданското общество и младите хора.

Приемане на предложената промяна ще създаде възможност за включване на по-голям брой млади хора и граждански организации при формирането на държавната политика за младежта, като по-този начин се повишава чувството за принадлежност на заинтересованите страни към изпълняваните политики. Освен това ще се задълбочи взаимодействието на Министерство на младежта и спорта със заинтересованите страни и представителите на целевите групи на провежданата политика. Това ще доведе до по-добро целеполагане при формиране на държавната политика за младежта, както и ще гарантира възможността за още едно ниво на независим мониторинг на дейността на отговорните институции на централно ниво в изпълнение на принципите за законност, прозрачност, целенасоченост и последователност в политиките за младежта.

Предложения законопроект няма да доведе до въздействие върху държавния бюджет на Република България.